

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ОДЕСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ ЕКОНОМІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ**

Кафедра бухгалтерського обліку та аудиту

Допущено до захисту
Завідувач кафедри
Лоханова Н.О.

«__» _____ 20__ р.

**ВИПУСКНА РОБОТА
на здобуття освітнього ступеня бакалавра**

зі спеціальності 6.03050901 «Облік і аудит»

за темою:

«Облік і контроль руху основних засобів
(на прикладі Одеського відділення ЦТС «Ліски» ПАТ «Укрзалізниця»)»

Виконавець

студентка ЦЗФН
курс 4 Зф 2

Ніколова О.В.

(прізвище, ім'я, по батькові) /підпис/

Науковий керівник

К.е.н., доцент

(науковий ступінь, вчене звання)

Муренко Т.О.

(прізвище, ім'я, по батькові) /підпис/

Одеса 2018

ЗМІСТ

ВСТУП	3
РОЗДІЛ 1. ТЕОРЕТИЧНІ ОСНОВИ ОБЛІКУ ОПЕРАЦІЙ З ОСНОВНИМИ ЗАСОБАМИ	8
1.1. Сутність основних засобів, їх класифікація та оцінка	8
1.2. Теоретичні основи обліку операцій з основними засобами	17
1.3. Облік операцій з руху основних засобів	20
1.4. Невизначені питання в обліку операцій з основними засобами	30
РОЗДІЛ 2. ПРАКТИКА ОБЛІКУ ОПЕРАЦІЙ З ОСНОВНИМИ ЗАСОБАМИ (НА ПРИКЛАДІ ОДЕСЬКОГО ВІДДІЛЕННЯ ЦТС «ЛІСКИ» ПАТ «УКРЗАЛІЗНИЦЯ»)	34
2.1. Економічна характеристика підприємства, що досліджується	34
2.2. Практика обліку операцій з руху основних засобів	35
2.3. Амортизація основних засобів, методи, практика її нарахування	39
2.4. Шляхи поліпшення обліку операцій з основними засобами на Одеському відділенні ЦТС «Ліски» ПАТ «Укрзалізниця»	49
РОЗДІЛ 3. АНАЛІЗ СТАНУ Й РУХУ ОСНОВНИХ ЗАСОБІВ, КОНТРОЛЬ ЗА ЇХ ЗБЕРІГАННЯМ (НА ПРИКЛАДІ ОДЕСЬКОГО ВІДДІЛЕННЯ ЦТС «ЛІСКИ» ПАТ «УКРЗАЛІЗНИЦЯ»)	53
3.1. Контроль, його мета та завдання	53
3.2. Контроль операцій з руху основних засобів на підприємстві	57
3.3. Економічний аналіз діяльності Одеського відділення ЦТС «Ліски» ПАТ «Укрзалізниця» та пропозиції щодо поліпшення контроля операцій з основними засобами	63
ВИСНОВКИ	70
СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ	63
ДОДАТКИ	77

ВСТУП

Актуальність теми. Реформування економіки України потребують проведення планомірної технічної й технологічної модернізації наявних потужностей у провідних галузях національної економіки і насамперед у транспорті. Транспортна галузь має унікальні резерви потужностей, завдяки чому є одним з головних джерел отримання доходів до бюджету України. Однак, здатність цих потужностей забезпечувати технічну конкурентоспроможність нашої країни на належному рівні обмежена низкою проблем, з-поміж яких головними є моральний і фізичний знос основних засобів та низькі темпи відновлення їх активної частини.

Ефективність використання основних засобів залежить від організації, своєчасного одержання надійної і повної обліково-економічної інформації. У цьому зв'язку зростає роль та значення обліку як однієї з найважливіших функцій управління.

Забезпечення певних темпів розвитку і підвищення ефективності виробництва можливе за умови інтенсифікації відтворення та кращого використання діючих основних засобів, і виробничих потужностей підприємств. Ці процеси, з одного боку, сприяють постійному підтриманню належного технічного рівня кожного підприємства, а з іншого, - дозволяють збільшувати обсяг виробництва продукції без додаткових інвестиційних ресурсів, знижувати собівартість виробів за рахунок скорочення питомої ваги амортизації та витрат на обслуговування виробництва і його управління, підвищувати фондівіддачу і прибутковість.

До кола проблем можна віднести різні підходи до термінології та визначення сутності основних засобів у бухгалтерському обліку й системі оподаткування, принципи оцінки основних засобів, проблеми вдосконалення питань нарахування амортизації, підвищення інформативності первинних документів з обліку основних засобів, а також аналізу ефективності використання основних засобів і можливості її прогнозування.

Завдання обліку основних засобів:

- контроль за зберіганням основних засобів;
- своєчасне, правильне документальне оформлення відображення в обліку надходження основних засобів (фондів), їх внутрішнього переміщення (з цеху в цех, зі складу на склад, з відділу у відділ тощо), ефективного використання, вибуття (ліквідація, реалізація, безкоштовна передача);
- своєчасне (щомісячне) відображення в обліку зносу (амортизації) основних засобів;
- відображення в обліку витрат на ремонт основних засобів;
- визначення результатів від ліквідації, а також збитків від списування не повністю амортизованих об'єктів основних засобів;
- виявлення зайвих та морально застарілих основних засобів.

Актуальність даних проблем привертає увагу вітчизняних та іноземних вчених до досліджень у сфері бухгалтерського обліку й контролю операцій з основними засобами загалом і операцій з їх використання та утримання на підприємствах зокрема. Вагомий внесок у вивчення питань теорії, методики й організації обліку й контролю операцій з основними засобами здійснили вітчизняні вчені: П. Й. Атамас, М. І. Бондарь, Ф. Ф. Бутинець, С. Ф. Голов, В. М. Дибя, Л. П. Кулаковська, Л. Г. Ловінська, М. Ю. Манухіна, В. П. Пантелєєв, О. А. Петрик, Ю. В. Піча, Н. М. Ткаченко, І. Ю. Чумакова, М. Г. Чумаченко та інші. Теоретичні і методологічні засади обліку та контролю операцій з основними засобами досліджували у своїх працях іноземні автори: Р. Адамс, Л. А. Бернстайн, С. М. Бичкова, С. М. Галузіна, Р. Дж. Ентоні, В. І. Петрова, Я. В. Соколов, Дж. Сазерленд, В. В. Скобара, Р. С. Тохірова.

Мета та задачі дослідження. Мета роботи полягає в дослідженні теоретичних і практичних аспектів організації обліку і контролю основних засобів, розробці шляхів їх вдосконалення.

Для досягнення мети були поставлені такі завдання:

- дослідити теоретичні основи організації обліку та контролю основних засобів: економічну сутність та класифікацію, визнання та оцінку, методичні аспекти проведення контролю;

- надати загальну організаційно-економічну характеристику підприємства, проаналізувати основні показники, що характеризують фінансово-економічний стан підприємства;
- розглянути стан організації первинного, аналітичного та синтетичного обліку основних засобів підприємства;
- запропонувати конкретні шляхи вдосконалення обліку та контролю основних засобів, шляхом виявлення та усунення явних недоліків, що дозволить якісно поліпшити організацію обліку.

Об’єкт та предмет дослідження. Об’єктом дослідження є процеси організації та ведення обліку і аудиту основних засобів на Одеському відділенні ЦТС «Ліски» ПАТ «Укрзалізниця». Предметом дослідження є сукупність теоретичних, практичних і методичних аспектів організації обліку, аналізу та контролю основних засобів.

Методи дослідження. Під час проведення дослідження використовувались загальнонаукові та спеціальні методи. Теоретичне узагальнення, групування та порівняння застосовувались при вивченні наукової економічної літератури; аналіз та синтез – при дослідженні фінансово-господарської діяльності підприємства; економіко-математичне моделювання – для виявлення найдоцільнішого методу нарахування амортизації основних засобів; індукція та дедукція – при дослідженні відображення господарських операцій в обліку.

Інформаційною базою дослідження законодавчі акти та нормативно-правові документи з питань обліку, контролю і оподаткування операцій з використання та утримання основних засобів; наукові праці й публікації вітчизняних та іноземних вчених із цих питань; фахові періодичні видання; статистична інформація; Інтернет-ресурси, а також підручники, навчально-методичні посібники.

Практичну інформацію для дослідження було отримано безпосередньо на досліджуваному підприємстві, зокрема первинна облікова документація, реєстри обліку, статистична, фінансова і податкова звітність тощо.

Для обробки, аналізу і реєстрації інформації в роботі використовувалися

засоби Microsoft Excel і Microsoft Word.

Об'єктом дослідження є облік основних засобів Одеського відділення ЦТС «Ліски» ПАТ «Укрзалізниця». Підприємство знаходиться за адресою: 67665, Україна, Одеська область, Біляївський район, селище Усатове, вул. Залізничників, б, 14. Воно є відокремленим відділенням Центру транспортного сервісу «Ліски» ПАТ «Укрзалізниця», розташовано поза його місцезнаходженням. Детальні загальні положення про досліджуване підприємство показані у додатку А. Предметом діяльності філії є:

- надання сервісних послуг юридичним особам незалежно від форм власності, а також фізичним особам, при перевезенні вантажів залізничним, морським, автомобільним, річковим та повітряним транспортом;
- обслуговування та експлуатація контейнерів парку Укрзалізниці, приватних контейнерів та фітінгових платформ;
- організація належного складування вантажів та їх зберігання;
- організація переробки (сортування) контейнерів згідно з планами формування вантажних потоків;
- надання транспортно-експедиційних послуг при перевезення експортно-імпортних, транзитних вантажів залізничним, морським, автомобільним, річковим та повітряним транспортом;
- забезпечення взаємодії з підрозділами залізниць, на підставі укладених договорів;
- організація декларування, супроводження, охорони і страхування вантажів;
- посередницька діяльність митного брокера тощо.

Детальна інформація щодо предмету діяльності відділення показано у додатку А. Підприємство здійснює статистичний, оперативний, бухгалтерський та податковий облік результатів своєї діяльності, та подає звітність відповідно до чинного законодавства України. Деталі загальних положень щодо обліку та звітності на підприємстві також показані в додатку А. Підприємство

zareєстровано в Єдиному державному реєстрі юридичних осіб та фізичних осіб-підприємців та у державній службі статистики. Підприємство є платником податку на додану вартість та страхових внесків в різні фонди соціального страхування, що гарантує соціальний захист для робітників цього підприємства. Організаційна структура підприємства наведена у додатку Б.

Слід також зазначити, що підприємство не використовує журнально-ордерну систему обліку, а користується 1-С Бухгалтерії 7.7.

Робота складається зі вступу, трьох розділів, висновків, списку використаної літератури та додатків.

У першому розділі розкриті теоретичні основи обліку операцій з основними засобами. Тут наведена сутність та поняття основних засобів, їх класифікація та оцінка, синтетичний та аналітичний облік операцій з основними засобами, а також виділені невизначенні теоретичні питання обліку основних засобів.

У другому розділі розкрита методика організації обліку руху основних засобів, практика їх обліку на підприємстві, що досліджується, методи нарахування амортизації, надана організаційно-економічна характеристика діяльності Одеського відділення ЦТС «Ліски» ПАТ «Укрзалізниця», а також шляхи поліпшення обліку операцій з основними засобами на самому підприємстві.

В третьому розділі розкрита методика контролю руху основних засобів, здійснен економічний аналіз стану й руху основних засобів на підприємстві та рекомендовані напрямки вдосконалення його на досліджуваному підприємстві.

ВИСНОВКИ

В даній роботі розглядається питання обліку та контролю основних засобів на Одеському відділенні філії ЦТС «Ліски» ПАТ «Укрзалізниця».

Виробничо-господарська діяльність підприємств забезпечується не тільки за рахунок використання матеріальних, трудових і фінансових ресурсів, але й за рахунок основних виробничих засобів.

Основні засоби відіграють величезну роль у процесі виробництва, тому що вони у своїй сукупності утворюють виробничо-технічну базу й визначають виробничу міць підприємства.

Поінформованість про наявність засобів праці та постійний контроль за їх ефективним використанням мають велике значення в управлінні виробничою діяльністю кожного підприємства. У цьому зв'язку зростає роль та значення обліку, як однієї з найважливіших функцій управління і визначає актуальність теми дослідження. Проведений в процесі написання теоретичної частини роботи аналіз різних визначень основних засобів зазначив, що існують різні точки зору на їх сутність.

Для правильної організації обліку основних засобів важливе значення має їх класифікація, яка допомагає розкрити їх сутність. Складна структура основних засобів обумовлює різні класифікаційні ознаки. Методологічні засади формування в бухгалтерському обліку інформації про основні засоби визначаються П(С)БО 7 «Основні засоби».

Об'єктом дослідження виступали процеси організації та ведення обліку і аудиту основних засобів на Одеському відділенні філії ЦТС «Ліски» ПАТ «Укрзалізниця».

Відносно стану організації обліку основних засобів на досліджуваному підприємстві, можна зробити певні висновки. Оцінка основних засобів здійснюється на підставі первинних документів за фактичною собівартістю, яка формується з урахування шляхів надходження об'єктів. Одиницею обліку основних засобів є окремий об'єкт. Ведення первинного обліку основних

засобів організовано належним чином зі складанням типових форм первинної документації. Аналітичний облік основних засобів ведеться в інвентарних картках типової форми у розрізі інвентарних об'єктів.

Ведення синтетичного обліку здійснюється в узагальнених показниках на рахунку 10 із складанням типової кореспонденції рахунків, для формування первісної вартості об'єктів використовують рахунок 15.

На об'єкти основних засобів підприємства нараховується амортизація. Нарахування амортизації основних засобів здійснюється щомісячно з використанням прямолінійного методу. Але через недоцільність нарахування амортизації цим методом на всі групи основних засобів, підприємству рекомендовано застосування таких методів нарахування амортизації для:

1. Будівель, споруд і передавальних пристроїв, офісних меблів – прямолінійний метод;
2. Машин, обладнання і транспортних засобів – виробничий метод;
3. Комп'ютерної техніки та офісного обладнання – кумулятивний метод.

Під час проведення дослідження також було встановлено відсутність графіка документообігу на Одеському відділенні філії ЦТС «Ліски» ПАТ «Укрзалізниця», що є складовою організації бухгалтерського обліку. Було розроблено графік документообігу стосовно всіх первинних документів з обліку основних засобів, які використовуються на підприємстві. Застосування графіку сприятиме покращенню стану всієї роботи на підприємстві, посиленню контрольних функцій бухгалтерського обліку, підвищенню рівня автоматизації облікових робіт.

Вирішальне значення для визначення загального розміру, складу і структури основних засобів, а також амортизаційних відрахувань і прибутку, інших показників ефективності роботи підприємства, має оцінка основних засобів.

В ході дослідження контролю основних засобів на підприємстві встановлено, що обліково-аналітичний процес організовано на достатньому

рівні. Первинний, аналітичний та синтетичний облік основних засобів в основному відповідає вимогам чинного законодавства, але система бухгалтерського обліку та контролю потребує вдосконалення.

Також встановлено, що:

- на підприємстві відсутня служба внутрішнього контролю, але виконання контрольних функцій покладено на головного бухгалтера.

- не здійснюється контроль за роботою самого головного бухгалтера. В цій ситуації також можливе зловживання поадовими повноваженнями головним бухгалтером у власних інтересах, що може призвести до розходжень, нестач та інших помилок;

- відсутній контроль за оновленням програмного забезпечення бухгалтерського обліку на підприємстві;

- відсутнє положення про СВК.

Таким чином, для усунення недоліків підприємству було рекомендовано:

- посилити контроль за документальним оформленням операцій з основними засобами, а також контроль за їх збереженням та використанням;

- ввести нову посаду - внутрішній контролер, всі обов'язки якого закріпити в створеному Положенні про систему внутрішнього контролю;

- розмежувати посади і відповідні обов'язки головного бухгалтера і внутрішнього контролера для більш точного відображення результатів внутрішнього контролю та запобіганням ризиків зловживання службовим становищем;

- посилити контроль за автоматизацією обліку (контроль оновлення програмного забезпечення бухгалтерського обліку).

Таким чином, на наш погляд, запровадження запропонованих нами рекомендацій сприятиме процесу вдосконалення організації обліку та контролю основних засобів на підприємстві.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Податковий кодекс України від 02.12.2010 р. №2755-VI [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/2755-17>.
2. Закон України «Про бухгалтерський облік та фінансову звітність в Україні» від 16.07.1999 р. № 996-XIV із змінами від 02.09.2014 р. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/996-14>.
3. Інструкція про застосування Плану рахунків бухгалтерського обліку активів, капіталу, зобов'язань і господарських операцій підприємств і організацій, затверджене Наказом МФУ №291 від 30.11.99 р. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/z0893-99>
4. Буханцева М. В., Каменська Т. О., Церетелі Л. Г. Бухгалтерський облік витрат на підприємстві: Посіб. /М.В. Буханцева (упоряд.), Г.В. Негода (упоряд.) . – К. : Редакція журналу «Дебет-Кредит», 2005. – 190 с.
5. Величко О. Г., Голов С. Ф. Бухгалтерський облік і фінансова звітність в Україні. – Д.: ТОВ «Баланс-Клуб», 2012. – 768 с.
6. Вітвицька Н. С., Кузьмінська О. Е. Контроль і ревізія: Навч.-метод. посіб. для самот. вивч. дисципліни / Київський національний економічний ун-т – К. : КНЕУ, 2011. – 165 с.
7. Гавриловська Л. М., Ларіонова А. С. Фінансовий облік-1: Навч.- метод. посібник для самот. вивч. дисц. – К.: КНЕУ, 2014. – 243 с.
8. Гарасим П.М., Кізима А.Я. та ін Фінансовий облік і звітність на підприємствах різних галузей: Навч. Посібник / За ред. Хомина П.Я. – Тернопіль: Астон, 2008. – 288 с.
9. Голов С. Ф., Костюченко В. М., Кравченко І. Ю., Ямборко Г. А. Фінансовий облік: Підручник для студ. вищ. навч. закл., напрям «Економіка і підприємництво», спец. «Облік і аудит» / Сергій Федорович Голов (ред.). – К.: Лібра, 2005. – 976 с.
10. Грабова Н. М. Теорія бухгалтерського обліку: 2001 : Навч. посіб. / М.В. 88 Кужельний (ред.). – 6.вид. – К. : А.С.К., 2001. – 266 с.

11. Грабова Н. М., Кривонос Ю. Г. Облік основних господарських операцій в бухгалтерських проводках: Навч. посіб. — К. : А.С.К., 2005. — 416 с.
12. Грачева О. Облік основних засобів // Спеціальна пропозиція до тижневика Дебет-Кредит. — С. 8-12.
13. Губачова О. Обираємо метод нарахування амортизації основних засобів // Бухгалтерський облік і аудит. — 2014. — №11. — С. 42-48.
14. Дерій В. А., Кізима А. Я. Аудит: Курс лекцій / Тернопільська академія народного господарства. — Т.: ТАНГ, 2011. — 76 с.
15. Дікань Л. В. Контроль і ревізія (Загальна теорія): Конспект лекцій / Харківський національний економічний ун-т. — Х. : ХНЕУ, 2014. — 142 с.
16. Дорош Н. І. Аудит: методологія і організація. — К.: Товариство «Знання» КОО, 2011. — 402 с.
17. Єрмакова Н. Переоцінка основних засобів: тонкощі обліку // Все про бухгалтерський облік. — 2014. — № 41. — С. 41-47.
18. Завгородній В.П. Бухгалтерський облік, контроль і аудит в системі управління підприємством, — К.: Ваклер, 2011р. — 422 с.
19. Зверяков М.И. Теоретические проблемы формирования национальной экономической системы: монография / М.И. Зверяков. — Одесса: Астропринт, 2012. — 352 с.
20. Зубілевич С. Вимоги до аудиту в умовах реформування обліку і звітності в Україні//Бухгалтерський облік і аудит — 2013. — №10. — С. 38-42.
21. Ивашкевич В.Б. Проблемы учета и калькулирования себестоимости продукции. — М.: Финансы, 2004. — 456 с.
22. Іванчук Р. М., Бережна Т. Ф., Іванчук О. А. Ревізія і контроль: Навч. 89 посібник для студ. вищих навч. закл. / Луганський національний педагогічний ун-т ім. Тараса Шевченка; Інститут економіки та бізнесу. Кафедра фінансів. — Луганськ: Альма-матер, 2014. — 60 с.
23. Івата В. В., Ткаченко С. А., Шевчук С. В. Фінансовий облік. Практикум: Навч. посіб. для студ. вищ. навч. закл. / Національний ун-т кораблебудування ім. адмірала Макарова / В.Д. Пантелєєв (ред.). — Миколаїв : НУК, 2006. — 100 с.

24. Інвентаризація згідно П(С)БО. Дебет-Кредит. № 47. 2013 р. – С. 48-53.
25. Карпова Т. П. Управленческий учет: Учебник для вузов. — М.: ЮНИТИ, 2012. – 350 с.
26. Контроль і ревізія : Підруч. для студ. кооп. Вузів. – 2 вид., перероб. і доп. – К.: Ін Юре, 2008. – 248 с.
27. Коробов М. Я. Фінансово-економічний аналіз діяльності підприємств: Навч. посіб. – К.: Товариство «Знання» КОО, 2011. – 378 с.
28. Кравченко Л. И. Анализ хозяйственной деятельности в торговле: Учебник. – Минск: Высшая шк., 2005. – 415 с.
29. Крамаровский Л.М. Ревизия деятельности производственного кооператива. – М.: Финансы и статистика, 2011. – 348 с.
30. Кузьмінський А.М. та ін. Організація бухгалтерського обліку, контролю і аналізу. – К.: Вища школа, 2013. – 126 с.
31. Кулаковська Л.П., Піча Ю.В. Основи аудиту: навчальний посібник для студентів вищих закладів освіти. – К: Каравела, 2012. – 504 с.
32. Мельник В. М. Контроль і ревізія діяльності підприємств (короткий курс): Навч. посібник / Одеський держ. ун-т ім. І.І.Мечникова; Інститут математики, 90 економіки і механіки. – О. : Астропринт, 2009. – 108с.
33. Моссаковський В. Види обліку в сучасних умовах та їх обґрунтування // Бухгалтерський облік і аудит. – 2012. – № 6. – С. 18-20.
34. Назарбаєва Р., Назарбаєва І. Основні засоби: бухгалтерський та податковий облік / Центр юридичного та бухгалтерського сервісу «Аверс». — Дніпропетровськ : Вид. Буд. «Баланс-Клуб», 2011. – 120 с.
35. Основні засоби: Консультації. Роз'яснення спеціалістів міністерств та відомств. Нормативна база. Первинна документація / [Авер'янова Є., Абрамцова Т., Діброва Н., Єрохін К., Журавель Н.] – Д. : Баланс-Клуб, 2010. – 223 с.
36. Основні засоби. Нематеріальні активи. МШП: Метод. посіб.. – Д. : Баланс-Клуб, 2004. – 96 с.
37. Пархоменко В. М. Бухгалтерський облік в Україні: Нормативи. Коментарі. — Луганськ: «Футура» ДСД «Лугань», 2011. – 368 с.

38. Романів Є.М., Хом'як Р.Л. Контроль і ревізія. "Інтелект-Захід" 2012. – 345 с.
39. Сопко В. В. Бухгалтерський облік: Навч. посібник / Київський національний економічний ун-т. – К.: КНЕУ, 2010. – 578 с.
40. Сопко В. В., Завгородній В. П. Організація бухгалтерського обліку, економічного контролю та аналізу: Підручник / Київський національний економічний ун-т. – К., 2010. – 258 с.
41. Сук Л. К., Сук П. Л. Контроль і ревізія: Навч. посібник для дистанц. навчання: Для студ. вищих навч. закл. / Відкритий міжнародний ун-т розвитку людини «Україна». – К. : Університет «Україна», 2006. – 275 с.
42. Ткаченко Н. М. Бухгалтерський фінансовий облік на підприємствах України: Підручник. – К.: А.С.К., 2010. – 784 с.
43. Ткаченко Н.М. Бухгалтерський фінансовий облік на підприємствах України: Підруч. для студ. екон. спец. вищ. навч. закл. – 6.вид. – К. : «А.С.К.», 2004. – 682 с.
44. Ткаченко Н.М. Теоретико-методологічні проблеми формування бухгалтерського фінансового обліку. – К.: А.С.К., 2011. – 348 с.
45. Усач Б.Ф. Аудит. Підручник. Знання-Прес. 2014. – 254 с.
46. Швець В.Г. Теорія бухгалтерського обліку / В. Г. Швець. [2-ге вид.]. – К.: Знання, 2014. – 444 с.